

KLM Vogelvlucht

Registered by Australia Post — Publication No. NBP3783.

Uitgave voor Australië en Nieuw Zeeland van de Koninklijke Luchtvaartmaatschappij N.V.

Editors:
Frithjof Sterrenburg
Jose Sterrenburg

Editorial address:
Vogelvlucht, c/o KLM,
G.P.O. Box 4095,
Sydney 2001, N.S.W.
Australia

Layout:
Pieter Dillen

This publication is issued
four times per year in the
months of MARCH/JUNE/
SEPTEMBER and
DECEMBER for the Dutch
community living in
Australia and New Zealand.

Although the information and
prices given in this magazine
are believed correct at the
time of publication, their
accuracy cannot be guaranteed
and they should not be
regarded as binding for KLM
or its agents.

KLM OFFICES:
AUSTRALIE:
Sydney N.S.W. 2000
5 Elizabeth Street,
Tel: 233 6255
Melbourne VIC. 3000
80 Collins Street,
Tel: 654 5111

**For reservations &
information outside Sydney
& Melbourne telephone:**

Adelaide: 008-331111
Brisbane: 008-221102
Canberra: 008-122002
Darwin: 008-331111
Hobart: 008-331111
Perth: 008-331111

NEW ZEALAND
Auckland
P.O. Box 3538
Wellington
c/- Air New Zealand,
Private Bag, Te Aro,
and the offices of Air
New Zealand.

Wilt u uw eventuele adresverandering op deze coupon
vermelden? Boven het oude adres daaronder het nieuwe, en graag
het nummer dat boven uw naam op de adresstrook staat (Referentie
nummer) vermelden. Als u dit blad liever niet beschadigt, kunt u een
briefje zenden. Wilt u dan wel het adresbandje meesturen?

REFERENTIE NO./REFERENCE NO.:
OUD ADRES/OLD ADDRESS

Naam/Name

Straat/Street

Plaats/Suburb

Postcode

JUISTE NAAM en NIEUW ADRES/
CORRECT NAME and NEW ADDRESS

Naam/Name

Straat/Street

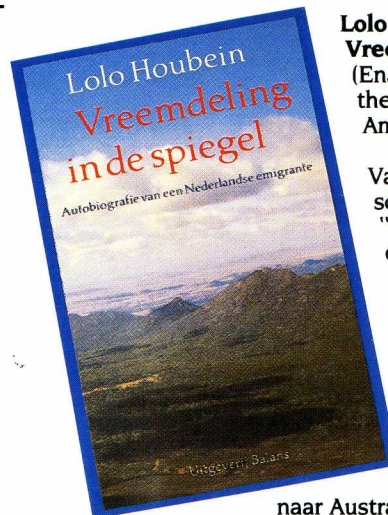
Plaats/Suburb

Postcode

Misschien heeft u een vriend of kennis die ook graag regelmatig
VOGELVLUCHT zou willen ontvangen? Stuur volledig adres aan:
COUPON ADDRESSEREN:

VOOR AUSTRALIA:
KLM Royal Dutch Airlines
G.P.O. Box 4095
SYDNEY N.S.W. 2001

VOOR NEW ZEALAND:
KLM Royal Dutch Airlines
P.O. Box 3538
AUCKLAND

Lolo Houbein:
Vreemdeling in de spiegel.
(Engelse uitgave: *Wrong Face in the Mirror*). Uitg. Balans,
Amsterdam.

Van dit boek, waarvoor de
schrijfster op 29 Oct. 1988 de
"Literary Award Dirk Hartog"
ontving, is nu ook een
Nederlandse uitgave
verschenen, zodat u kunt
kiezen in welke taal u het
relaas van de ongewone
ontwikkeling van een
Nederlandse emigrante wilt
lezen. Lolo Houbein werd in
1934 in Hilversum geboren
en emigreerde op haar 24e
naar Australië. Haar autobiografie is totaal
anders dan het typisch-Nederlandse emigranten

verhaal van hardwerken om van niets een goed en geborgen
bestaan op te bouwen. Het is eerder een verhaal van een
speurtocht: een zoeken naar mystiek, naar eigen identiteit en
naar die van vreemde volkeren, met af en toe scherpe kritiek
op de wereld zoals de schrijfster die meent te zien — met
inbegrip van het nieuwe vaderland. Zeker voor vele
Nederlandse emigranten een interessant boek om te lezen,
omdat het laat zien in welke heel andere richting de
levensloop van "een Nederlandse emigrante" kan gaan.
Dutch-Indonesian Bookshop, 72 Maroondah Highway, Croydon,
3136. \$18.95+postage.

OOGSTRELENDE KEUKENCREATIES

Aan de serie kookboekjes van het Nederlands Zuivelbureau
zijn er weer enkele toegevoegd: mooie, handige boekjes met
originele maar bruikbare recepten. Elk gerecht is in kleur heel
smaakvol geïllustreerd en vooral de salades zijn zo fraai dat je ze
bijna aan de muur wilt hangen. U zult wel eens wat moeten
improviseren als niet alle ingrediënten verkrijgbaar blijken maar
nieuwe ideeën doet u er beslist uit op.

- Room, de grote versierder, 90 pagina's met feestelijke
gerechten, Dfl.5,95
- Kaas a la carte, 110 recepten voor borrelhapjes, soepen, voor
—, hoofd — en bijgerechten, Dfl.9,95
- Salades a la mode, 100 recepten voor kleurrijke, elegante en
originale salades, Dfl.9,95

Het Nederlands Zuivelbureau, Postbus 30, 2280 AA Rijswijk ZH.

URK and Schokland

The Lost Islands

It's over 40 years ago that the Noordoostpolder fell dry and two tiny specks of land could no longer call themselves islands. For about 2000 years they had been fighting a battle — all but lost in the case of Schokland — but all of a sudden the arch-enemy, the Zuyderzee, had disappeared. Much has changed since 1942 and only a short drive on the highway takes you to these former islands, but nevertheless they have kept their own identity. We have included them in a trip through the area that is a good biking-target and keeps you busy for a day or two.

Defeat and survival

In the 19th century, the parallel in history of the two islands ended for good. It had become evident that Urk was able to withstand the repeated onslaught by the Zuyderzee, whereas Schokland was fighting a losing battle. The situation was reflected in the people's lives, too. Both populations mainly depended on fishing for their income, but whereas Urk — by back-breaking work and at a terrible cost in human lives — managed to sustain itself, Schokland's poverty became a byword in the country. And despite heroic measures, the island kept getting smaller and smaller. Floods, famine and epidemics made the situation untenable and in 1859 the government decided on a measure unique in Dutch history: the people were given 4 months in which to leave the island. Some 700 inhabitants moved to Kampen, Vollenhove, Urk and Volendam, where most of their descendants still live. Doom was predicted for Urk when the

Zuyderzee was closed off just over 50 years ago. But instead, an astonishing development took place.

Urk today

When the tide went out for good, the Urk ships went with it and began fishing in the North Sea and Atlantic. A complete renovation of the fleet took place and at present 98% of the 150 ships is based in other ports, the majority on Delfzijl in Groningen, where Urk invested in its own port facilities. In 1962 Urk took an important decision leading to a boom in the local economy that has continued ever since: a fish auction was developed on the island. This in turn led to other business such as fish-processing industry and transport firms and at present the Urk auction is the largest of Europe, with an annual turnover of 250 million guilders. Most is exported worldwide. So Urk is doing very well indeed: 80% of the economy thrives on fish — flatfish mostly. The population (about 14,000) is remarkably

young: 50% is 21 and under. And unemployment is negligible!

Ancient history

Urk and Schokland are the remains of the last Ice Age. The glaciers from Scandinavia pushed soil and rocks southward and when they began to melt, sand, loam and boulders were left behind. Many of these have been collected and are now on display in Schokland's museum.

As you may know, the Zuyderzee area was land for thousands of years in prehistoric times. On the fertile soil, even primitive farming could yield a good crop and archeological work has revealed many farms and even villages on the bottom of the sea when the land was reclaimed.

Even in the Middle Ages, Urk and Schokland formed part of a single much larger island — comparable to the Noordoostpolder now. Bit by bit, this was eroded until only the two small bumps on the sea-floor remained.

A side-trip

If you want to get a complete impression of the former Zuyderzee and its secrets, you'll add a side-trip to Ketelhaven in the Flevopolder nearby. For draining the Zuyderzee has not only revealed the very distant past in the form of mammoth bones, it has also brought to light an enormous number of wrecks: aircraft from the Second World War and ships from the centuries before. Over 350 shipwrecks have been discovered in the new polders and the Ketelhaven museum has a unique collection on display: from the 14th-century "koggeschip" to a 16th-century ferry and 17th-century merchantman. They not only show shipbuilding techniques in the past, but also what goods were carried and what belongings the seamen possessed.

One abandoned island, another that had to change radically in a short time and yet kept its identity plus the remains of ships lost at sea... quite enough food for thought as you ride back home across the fertile bottom of the sea.

the ice in the form of boulders and left on the sea-floor to be revealed centuries later.

Tips for Schokland:

Oud Emmeloord — former harbour; Vuurplaat — ruins of 14th-century church and beacon; Museum — open daily from 10.00 to 17.00 hrs, weekend 11.00 — 17.00 hours. closed on Mondays.

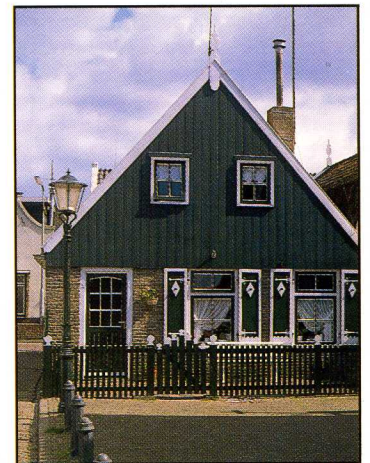
Tips for Urk:

Museum "Het Oude Raadhuis" — well-displayed collection relating to fishing and life on Urk (1855-1983). Magnificent paper cuttings by "Jan de Knipper" are worth a visit by themselves! Open weekdays 10.00-13.00 and 14.00-17.00. Sat 10.00-13.00 hrs. Restaurant "t Achterhuis" offers excellent fish dishes in relaxed local atmosphere. Walk around the fish auction to the harbour front.

Schokland today

For Schokland, the present is much happier than the recent past. For over a century, it was a scene of desolation, but now it has become a quite popular attraction. The island has been turned into a small "open air museum" in its own right. Forming a narrow elongated small ridge in the flat landscape, the island is easily recognized. Especially because its outline has been demarcated by trees along a foot — and cycling — path. The roundtrip is about 10 kms, so a bike is best. Bikes can be rented in the village of Ens nearby if you didn't bring them, and a small number of bikes is also available in the summer months at Schokland's small but superb museum.

The museum is found in Middelbuurt, one of the three raised "terpen" (man-made hills) on the former island. Here, the old church forms the only building that was not demolished after the evacuation of 1859. Various buildings in the typical Zuyderzee style have been restored so that there is once more a miniature village on Schokland. The museum is a "must": it shows how the area developed geologically, what prehistoric animals lived there, and how prehistoric man settled in the region. The Boulder Garden nearby shows the enormous variety of minerals transported by

ODOORN — Where the World Dances

Odoorn is a quiet village with a population of about 1600 near Emmen in the province of Drenthe. It's not really a focus of mass tourism and you will not see it featured in the usual tourist brochures. Probably its most distinguishing character is the presence of no less than 8 prehistoric graves ("Hunebedden") within the municipal boundaries.

Then, five years ago, Odoorn villagers took an initiative that has secured coverage by the news media for the community once a year. For in the last week of July, Odoorn becomes host to folklore dance groups from all over the world.

Community activity

What makes the festival so enchanting is the fact that it is a private non-commercial initiative supported by the whole community. It's volunteer work throughout and yet bears the mark of professionalism.

The organization is in the hands of a foundation: Stichting Internationale Volksculturen Odoorn and this not only plans the programme but sees to overall control of the 15 highly multilingual groups of dancers plus some 35,000 visitors who inundate Odoorn

during these somewhat hectic five days. Jan Wierenga, in normal life a journalist and the festival's PR manager, found a few moments during the 1988 festival to explain:

"What we do is use the professional capabilities of people in the community. Technicians see to the services, some of us are in publicity and those with a mastery of some unusual languages like Finnish act as interpreters. Finally, all the dancers are given accommodation as guests in private homes in Odoorn and four other villages nearby."

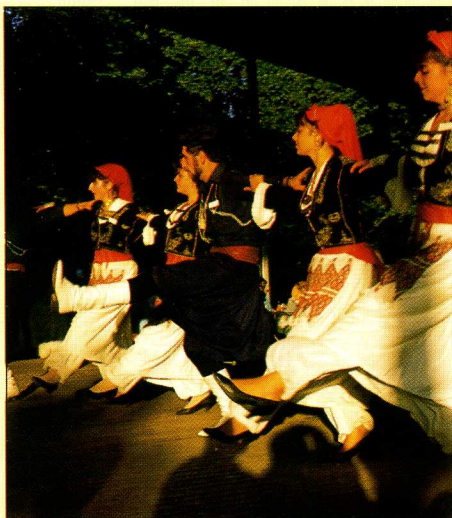
Spirit of friendship

This year has been very special, because the festival saw its first lustrum. The pictures illustrating this article will give you a good idea of what the atmosphere is like and if the weather co-operates — the only factor not under control of the organization — we're sure you will greatly enjoy yourself.

From our visit to the festival we gained two main impressions:

— the first is the very high standard of the performers. The groups, from such diverse

MODE IN DE MUSEA

Er is de laatste tijd veel te doen over de kostuumcollecties van de grote Nederlandse musea. Het ene museum heeft weinig plaats, het andere minder aandacht en zo blijft veel fraais voorlopig ongezien totdat er misschien een groot Nationaal Museum voor Mode en Streekdracht komt. In Utrecht wordt daarover al gedacht maar voor het zover is kunnen we u in diezelfde stad een bezoek aan een particuliere collectie aanraden.

Historisch Kostuummuseum

In het Loeff Berchmakerstraatje (vraag bij het interessante hoofdkantoor aan de Neude even de weg aan een voorbijganger, dat bespaart veel gezocht) woont op nummer 50 Fred van der Laken met zijn troetelkinderen: in eigen atelier gemaakte levensgrote dames en heren die ontworpen zijn bij de kleding die ze moeten dragen. Alles past dus perfect en de van vloeipapier gemaakte kapsels zijn stijlzuivere kunstwerkjes.

Tussen een herenkamerjas uit 1735 en een flowerpower-jurk uit onze eigen tijd beweegt zich de met liefde gehanteerde prive-collectie. Het gevoel dat de kleren hier in goede handen zijn, brengt menige bezoeker ertoe een kostbaar erfstuk aan Fred van der Laken af te staan. Bijna wekelijks komt er iets binnen en tijdens mijn bezoek werd er zelfs een serie

Charleston-jurken aangeboden! Met bijpassende accessoires belooft dat weer een kostelijke expositie te worden. De entourage krijgt veel zorg en door het prive-karakter ontstaat er een speciale sfeer die een prettig publiek trekt. Geen massaal gekletter door volle zalen maar rustig genieten van mooie stoffen en interessante stijlen.

Voor studie-doeleinden zijn een bibliotheek, diatheeek en documentatie-materiaal beschikbaar.

Droomwinkeltje

Bij binnenkomst waant men zich eerder in een echte winkel uit de vorige eeuw dan in een museum. De grens is met opzet niet scherp getrokken. Sommige bandjes, knopen en stoffen blijken winkel-decoratie te zijn waarvan slechts bij grote uitzondering aan serieus geïnteresseerden iets wordt verkocht. Maar allerlei andere aantrekkelijke hebbedingetjes die met mode te maken hebben, worden door hulpvaardige vrijwilligers juist weer graag van de hand gedaan: de opbrengst dient om het museum draaiende te houden.

Voor iets bijzonders op het gebied van papieren aankleedpoppen, modeboeken, ansichtkaarten, vingerhoeden, antieke en nieuwe knopen en prachtig inpakpapier met dessins van antieke stoffen is dit kleine Utrechtse prive-museum het ideale adres. Te bereiken met buslijnen 2,3,4,5,9 en 11 vanaf het station, uitstappen halte Neude.

De openingstijden zijn nu woensdag t/m zondag van 13.00 tot 17.00 uur maar even bellen van te voren is veiliger: 030-315397

DE FIRMA PERLEE

Bakermat Van Het Draaiorgel

Als u in de annalen van de familie Perlee duikt, zult u vinden dat het om Franse Hugenoten gaat die naar Nederland uitweken. Verder treft u er bekende banketbakkers in aan en zelfs een directeur van een bekend Nederlands dagblad. Maar voor de meeste Nederlanders is de naam praktisch synoniem met een stukje typisch Nederlandse straatcultuur: het draaiorgel.

Als ik goed heb geteld zijn er inmiddels zes generaties van de familie (inclusief zijtakken) bij het draaiorgel betrokken en met twee vertegenwoordigers, Gijsbert Perlee en kleinzoon Leo van Leeuwen, trok ik op een koude winterdag door de bedrijfsruimten aan een stille gracht in Amsterdam.

Niet Hollands?

Grappig genoeg is het oer-Hollandse draaiorgel helemaal niet Hollands. De namen van beroemde bouwers zeggen het al: Gasperini, Gavioli. Het draaiorgel is typisch zuidelijk van oorsprong, zoals ook uit de karakteristieke "poffertjeskraam" decoratie blijkt. Frankrijk en België vormen eigenlijk zo'n beetje de noordelijke grens. Bovendien zijn de draaiorgels van huis uit geen weggebruikers. Ze hoorden thuis als voorloper van de sound machines van de disco in de 19e-eeuwse danszalen, of in de draaimolen op de kermis. Wat hier in Nederland gebeurde, is dat ze op een onderstel werden gezet en de deur langs gingen.

Nu waren orgeltjes op straat wel bekend, maar het ging hier om kleine buikorgeltjes. Die waren eigendom van de orgelman en hadden (vanwege de kosten) maar een zeer beperkt repertoire.

Slim idee

Zo rond 1875 kreeg betovergrootvader Perlee een ingeving die hem aan een goede

boterham, en ons land aan een stukje image hielp. Verhuur een orgel, zodat de orgelman kan wisselen van instrument en muziek, en hij heeft zijn klantenkring veel meer afwisseling te bieden. Tegenwoordig heet dat leasen, het idee is dus al meer dan een eeuw met succes uitgevoerd. Want succes had het: het huren van een orgel kostte voor de tweede Wereldoorlog vanaf 50 cent per dag, en er was best een goede boterham voor de orgelman mee te verdienen — volgens verhalen was 30 gulden per week mogelijk.

Het beleid ten aanzien van straatmuzikanten was tot kort geleden niet zo ruimdenkend: je kreeg alleen vergunning als muzikant als je invalide was! Dat schiep problemen met het draaiorgel, zeker als het over een van de bolle bruggen in de stad heen moest . . . Gebruikelijk was daarom een bezetting van drie: draaier en twee "mansers" om het geld op te halen.

Hernieuwde belangstelling

De waarde van een mooi draaiorgel op dit moment wordt met zes cijfers geschreven. Dat

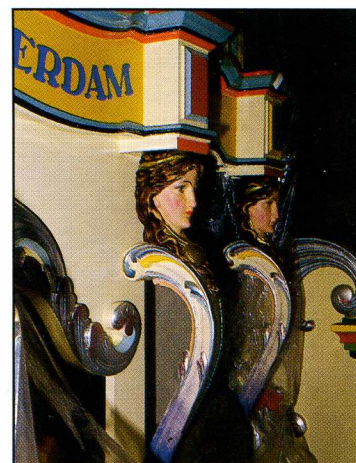
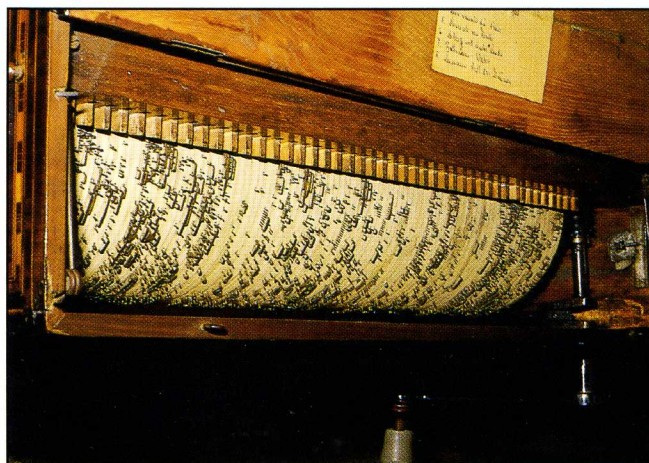

is wel anders geweest: in de oorlog zijn er een aantal in de noodkacheltjes verstookt en in de jaren vijftig zijn heel fraaie exemplaren gesloopt. De Perlees hebben zich ook verdienstelijk gemaakt door een aantal orgels van de ondergang te redden en te restaureren. Houtsnijwerk en decoratie vormen een vak apart, oude exemplaren in musea zijn net als oude schilderijen met röntgenstralen onderzocht om de oude schilderijen aan het licht te brengen. Op sommige orgels hebben wel 15 lagen verf gezeten!

Het bestaan van musea (zoals "Van Speelklok tot Pierement" in Utrecht) wijst al op de hernieuwde belangstelling. En ook in de familie Perlee is dat te merken, want Leo van Leeuwen mag dan wel tot de jonge generatie behoren, hij heeft zich geworpen op het specialisme van "Boeken snijden". Een draaiorgel lijkt op een computer: het is een automaat die een programma nodig heeft. Dat programma bestaat uit een als een harmonica opgevouwen "boek", een strip stevig papier van zo'n 20 cm breed. Daarin zijn gaten gesneden: de plaats in de breedte gezien bepaalt de toon, de positie in de lengte van de strip bepaalt het moment van klinken van de toon en de lengte van het gat de tijd dat de toon klinkt. Boeken snijden vereist naast vakmanschap ook grote muzikaliteit: een slecht boek klinkt houderig, een goed boek "swingt". Verder is elk orgel weer anders, in mechaniek of in klank, en je moet dus heel gericht voor een bepaald instrument arrangeren — een werkje waarmee Leo op zijn veertiende begon.

En natuurlijk: in het buitenland bestaat ook een grote belangstelling. De Perlees hebben de halve wereld met draaiorgels afgereisd. Twee orgels die ze persoonlijk kennen bevinden zich permanent in het buitenland: de Cello in Canada, en de Amsterdam in Australië. Commentaar van de vakmensen: "dat orgel is door een hobbyist gerestaureerd en klinkt nu beter dan het vroeger deed!"

P.S. Het is ons natuurlijk bekend dat er nog meer goede draaiorgels in het buitenland zijn, ook in Australië!

FLIGHT INTO THE 21st CENTURY

KLM's new flight crew training heralds the future

At this moment, the aviation industry is witnessing one of the major phases of transition in its history. With the introduction of the new-generation aircraft such as the Boeing 737-300 and 747-400, electronics — and especially automation — have pointed the way to the 21st century. Sophisticated systems such as Full Authority Digital Engine Control (FADEC), auto-land and totally new cockpit instrumentation also necessitated a new approach to training of flight crews. Anticipating the changes in the fleet, KLM's Flight Crew Training Department has been fully occupied for quite some time, but the department's head, Ir. C.J.M. Gresnigt, nevertheless found the time to review the new activities.

The closest approach

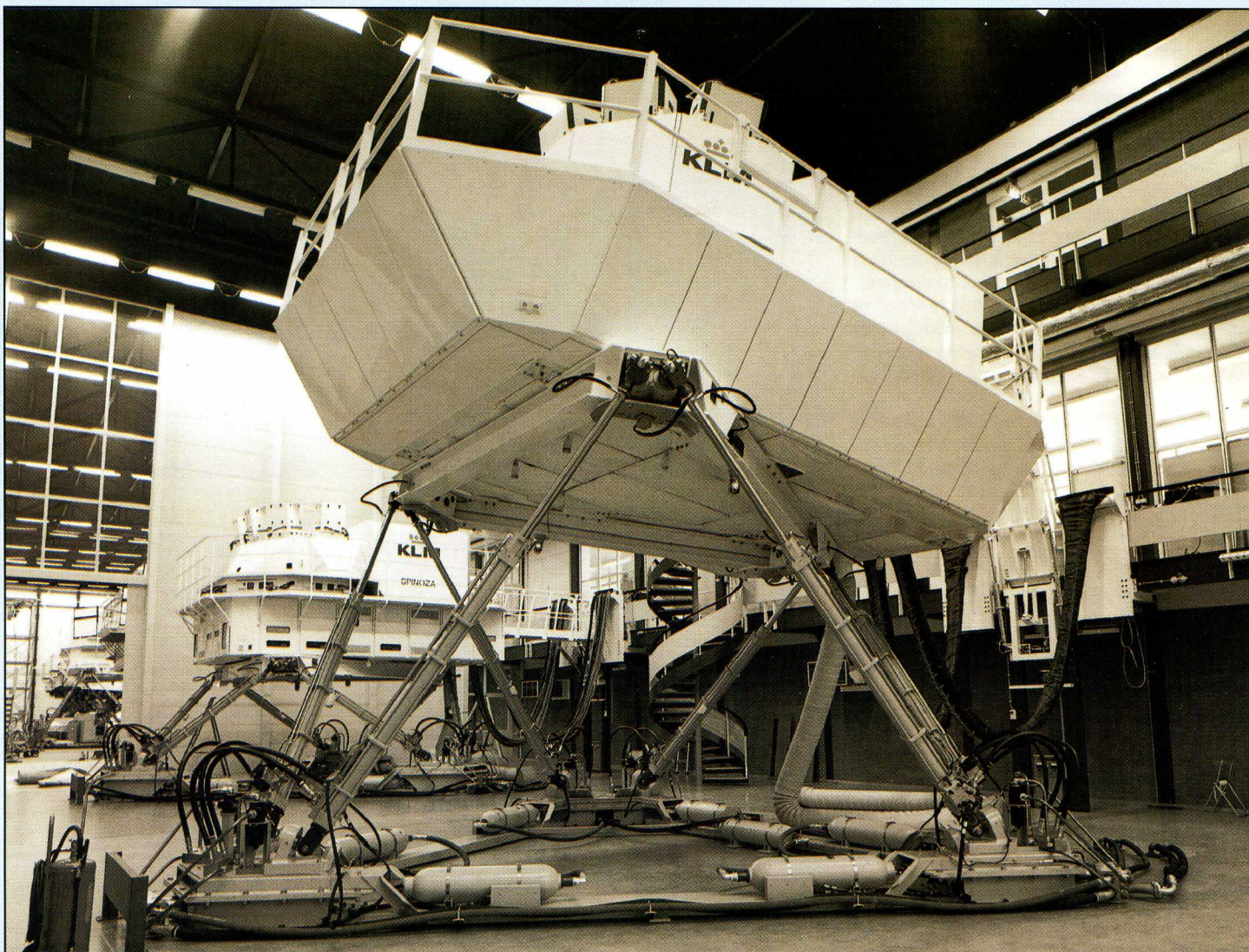
For many years, KLM has tried to ensure the closest approach to reality in simulator training. That's why it is called LOFT, for Line-oriented Flight Training. That means that a simulator flight includes really everything: pre-flight paperwork, briefings, full checklists, taxiing, take-off, the flight itself, unforeseen events that have been programmed into the computer, approach and finally the landing at the destination.

"Due to the routine activities such as taxiing, this is time-consuming, but it pays off in the form of reality".

Reality is also inherent to the whole purpose of a simulator session: irrespective of the crew's response to situations the flight is carried to its logical conclusion. In other words: the instructor does not intervene by 'stopping the aircraft in midair' and having the crew try again. As one of the advantages of simulator training is that crews can be trained to react

correctly to unforeseen events, a simulator session is definitely not easy, but on the other hand the sessions are realistic so as not to overload the crew.

Type training for the new aircraft, proficiency checks, refreshers . . . Evidently it's a full job, especially if one remembers that pilots of other airlines (e.g. British Airways and Air New Zealand) also received training in KLM's simulators. To give you an idea: last year KLM's flight simulators flew 27 thousand hours!

Human factors

Gresnigt introduces the subject with a statement that may come as a surprise to the uninitiated:

"In our training programmes we are increasingly emphasizing Human Factors. A view inside the cockpit of the most recent aircraft will leave the impression of bewildering technological complexity, but actually flying itself is becoming less complex — that's what the instruments are for, after all."

In other words: the crew's workload of actually flying the aircraft, navigating to its correct destination, correcting for crosswinds etcetera has been steadily decreasing. In the new generation of aircraft, human supervision of engine performance during the flight is no longer necessary, for instance.

Gresnigt: "what has become essential is flight management. Crews no longer merely fly the aircraft, they control the process of a **flight** from A to B, with optimum safety and economy."

Mutual trust

As technology has become immensely reliable, the importance of human factors has correspondingly increased. Gresnigt points out why:

"There are more than 900 pilots flying for KLM at present. Obviously it's impossible for them to know all their colleagues well. And yet they must be able to rely on each other with

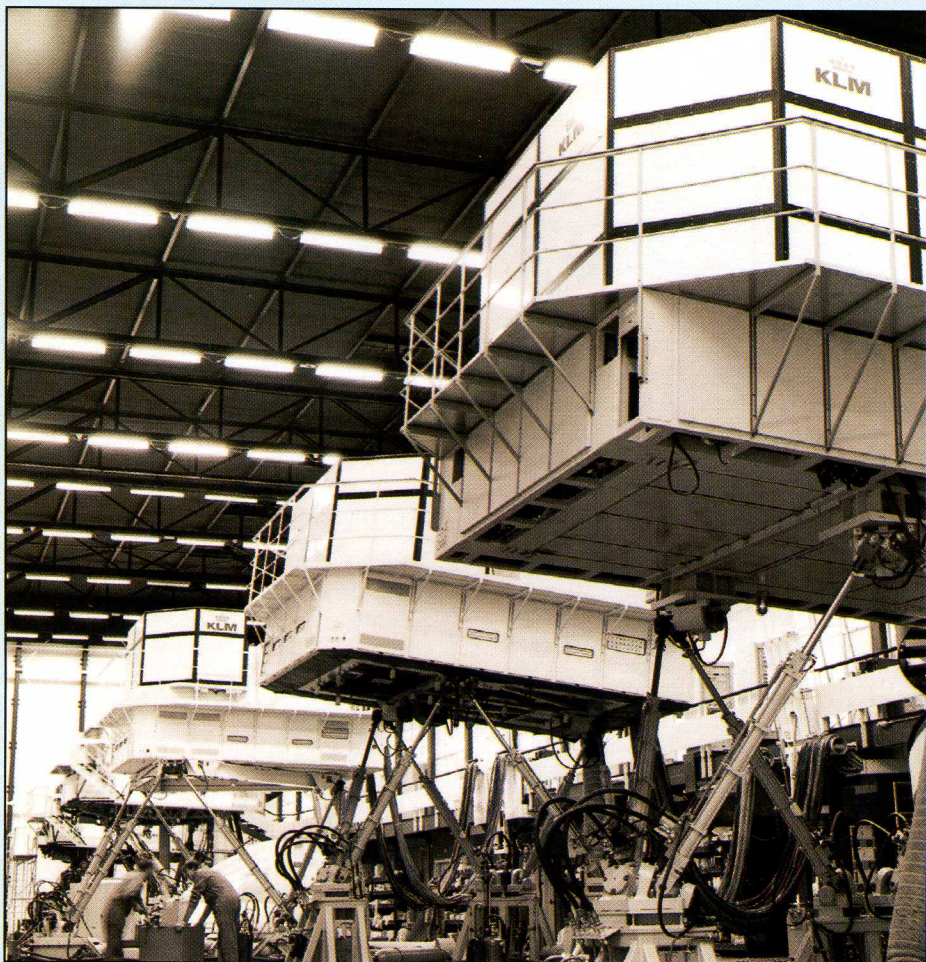
complete trust once they're inside the cockpit. The first thing the pilots will do before a flight

is therefore crucially important: introducing themselves and establishing contact."

Programmes such as the Human Factors Awareness Course and Crew Management Course have been the direct result, but the emphasis on human elements forms an integral part of KLM's crew training as a whole. In a crew of two — Captain and First Officer — it's clear where the authority lies. But nevertheless the First Officer must be completely free to "speak up" when he thinks that's necessary. That crew performance is honed to perfection in the simulator.

Simulator training

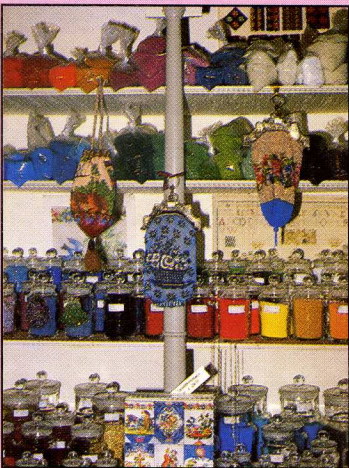
Again, the simulators developed for the new generation of aircraft show the impact of the revolution in electronics. The principles have remained the same, however. Basically a simulator is a complete "real" cockpit on hydraulic legs so that it can move according to what the pilots (or the weather!) do. All "missing parts" that would constitute a complete aircraft (engines, landing gear, hydraulic and electrical systems etc.) are simulated by a large and very fast computer. For take-off and landing, actual views of airports and their runways are projected and in the newest simulator for the 747-400 views by daylight (including the restaurant across the highways near Schiphol in full colour) are presented. "Our chief instructor, over a period of several months, was first trained on the simulator himself and then began instructing others. Then he made his first test flight in a real Boeing 747-400 — don't forget that simulators are delivered much earlier than the actual aircraft! — and he reported that there was really no difference to be felt . . ."

KRALENBREIEN: COME-BACK

In kralen — en knutselwinkels, bij antiquairs en in souvenirshops van sommige musea kunt u ze hier kant en klaar kopen, de beeldschone kralenbeursjes die zo grappig-zwaar aanvoelen. Duur zijn ze wel, f.140. — voor een middenmaatje ben je zo kwijt en voor een antieke beurs met een zilveren beugel natuurlijk nog aanzienlijk meer.

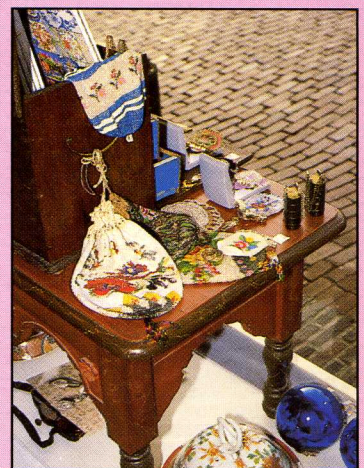
Maar de techniek is niet gecompliceerd, de materialen zijn bij u in de grote steden ook verkrijgbaar en het is erg leuk werk, dus moet u zelf maar eens aan de slag.

1

2

3

5

Twee technieken

Voor het breien met kralen bestaan verschillende technieken. Bij techniek A worden de kralen aangeschoven en blijven op de draad tussen de steken liggen. Volgens deze methode is het witte beursje op de foto gemaakt. Bij techniek B wordt steeds 1 kraal door een steek heengedruwd. Deze techniek leent zich voor het breien volgens een telpatroon zoals dat ook voor kruissteek-borduurwerk wordt gedaan (zie het roze beursje op de foto). De kralen moeten uiteraard volgens het patroon opgeregen worden, het breien gebeurt in het rond met vier of vijf pennen, altijd verdraaid recht. Het grijze beursje met de donkerrode kralen is een combinatie van beide technieken. Hierbij werden kralen van een kleur gebruikt, er hoeft dus niet geteld te worden.

Instructies voor de beginner

Voor het grijze beursje gebruikte ik een bolletje DMC — garen nr 40 (nr 30 kan ook) twee breipennetjes van 1 a 1,2 mm staaldraad, + 34 cm lang en 100 gr. kralen van 2 mm middellijn. Met dit materiaal wordt het beursje 9 cm hoog, onderaan 12 cm breed, bovenaan 9½ cm. Door meer of minder steken te nemen (het totaal moet wel altijd deelbaar zijn door 4), kunt u de afmetingen zelf variëren. Beschikt u niet over een beugeltje, volg dan het voorbeeld van het antieke beursje (afb. 5) en haak of brei er een stukje met een gaatjestoer op waardoor een koordje van hetzelfde materiaal geregen wordt. Het oprijgen van de kralen gaat het

4

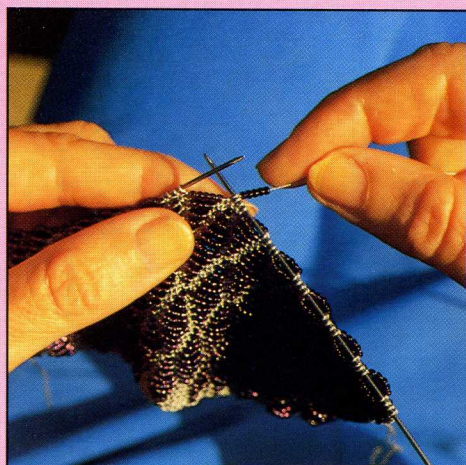

makkelijkst wanneer u een stukje elektriciteitsdraad sloopt en een enkel koperdraadje daaruit als naald gebruikt. Een stukje van + 16 cm lang buigt u dubbel en draait het in elkaar; door het gebogen uiteinde steekt u de draad die in dit stadium nog niet afgeknipt mag worden. Doe de kraaltjes in een klein schaaltje en maak met de "naald" steekbewegingen in de berg kralen, daarbij steeds een aantal tegelijk oppikkend. Rijg niet meer dan + 3 m. kralen op, langere stukken worden onhandelbaar. Al breiend aan het eind van de 3 m. gekomen, knipt u dan pas de draad door, rijgt opnieuw 3 m. kralen op en knoopt de draad met een platte knoop aan.

Voor het gemak is het grijze beursje in twee helften gebreid. We beginnen onderaan, zetten 44 st. op en breien 3 toeren gewoon

VAN EEN OUDE TECHNIEK

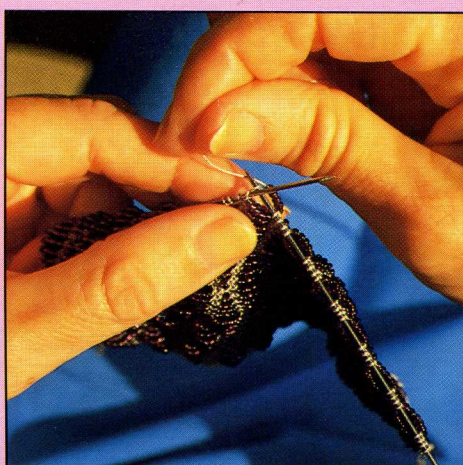
	begin	herhaaldeelte	einde
1.	2 st.	1 kraal-4 steken	2 st.
2.	2 st.	2 kralen-4 steken	2 st.
3.	2 st.	3 kralen-4 steken	2 st.
4.	2 st.	4 kralen-4 steken	2 st.
5.	2 st.	5 kralen-4 steken	2 st.
6.	2 st.	4 kralen-2 steken, 1 kraal-2 steken	2 st.
7.	2 st.	3 kralen-2 steken, 2 kralen-2 steken	2 st.
8.	2 st.	2 kralen-2 steken, 3 kralen-2 steken	2 st.
9.	2 st.	1 kraal-2 steken, 4 kralen-2 steken	2 st.
10.	4 st.	5 kralen-4 steken	4 st.
11.	2 st.	1 kraal-2 steken, 4 kralen-2 steken	2 st.
12.	2 st.	2 kralen-2 steken, 3 kralen-2 steken	2 st.
13.	2 st.	3 kralen-2 steken, 2 kralen-2 steken	2 st.
14.	2 st.	4 kralen-2 steken, 1 kraal-2 steken	2 st.
15.	2 st.	5 kralen-4 steken	2 st.
16.	2 st.	4 kralen-2 steken, 1 kraal-2 steken	2 st.
17.	2 st.	3 kralen-2 steken, 2 kralen-2 steken	2 st.
18.	2 st.	2 kralen-2 steken, 3 kralen-2 steken	2 st.
19.	2 st.	1 kraal-2 steken, 4 kralen-2 steken	2 st.
20.	4 st.	5 kralen-4 steken	4 st.

6

recht zonder kralen. Dan gaan we kralen aanschuiven en breien volgens onderstaand schema. De techniek ziet u op de foto's 6.7 en 8.

Toer 21 wordt als toer 11 gebreid. Na het vijfde "ruitje" brei u toer 5-4-3-2-1 als einde van het

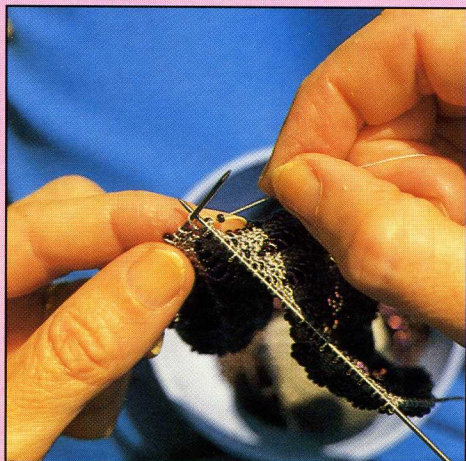
7

patroon. Brei nu 2 toeren recht zonder kralen. Begin de volgende toer met 2 st. recht, duw 1 kraal door de volgende steek, 1 st. recht, 1 kraal door de volgende steek, en herhaal tot aan het einde. Zie voor de techniek de foto's 9,10 en 11. De

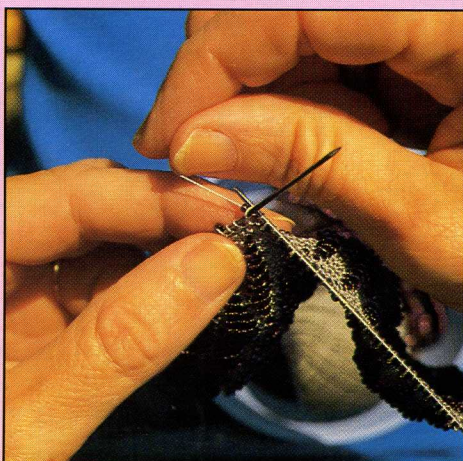

8

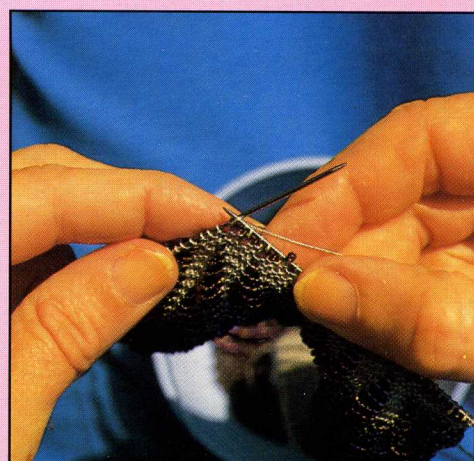
volgende toer gewoon recht, zonder kralen. Deze beide toeren nog 8 x herhalen, vervolgens een extra toer recht en dan soepel afkanten. Brei de tweede helft op dezelfde wijze, naai de helften aan elkaar en bevestig het beursje met dubbel garen aan de beugel.

9

10

11

13

UNIEKE TENTOONSTELLING ROND

KERSTMIS!

Wanneer u bezig bent met plannen maken voor een verblijf in Nederland in de komende wintermaanden is er een tentoonstelling die u volgens ons beslist niet mag missen:

MIDDELEEUWSE MINIATUREN UIT DE NOORDELIJKE NEDERLANDEN. Rijksmuseum Het Catharijneconvent, Utrecht. Van 9 december 1989 tot 11 februari 1990. Openingstijden: dinsdag — vrijdag 10.00-17.00 uur, zaterdag en zondag 11.00-17.00 uur. Maandag gesloten.

Bijna iedereen weet natuurlijk dat miniaturen de uiterst kleine schilderijen zijn die voor de uitvinding van de boekdrukkunst de kostbare manuscripten als brevieren e.d. verluchtigden. Maar bijna niemand heeft ze ooit in werkelijkheid gezien, omdat dergelijke handgeschreven boeken en zeer zeldzaam, en heel kwetsbaar zijn en dus maar hoogst zelden tentoongesteld worden.

Op de tentoonstelling in Utrecht zullen niet minder dan ruim 100 van deze schitterende meesterwerkjes te zien zijn — en die kans krijgt u waarschijnlijk van uw leven niet meer. Miniaturen passen uiteraard prachtig in de sfeer van de Kerstdagen en in Vogelvlucht Nr. 4 zullen we dan ook nog meer aandacht aan het onderwerp besteden voor diegenen die de tentoonstelling niet konden zien. Bent u wel in de gelegenheid, dan geeft de illustratie (uit het Getijdenboek van Catharina van Kleef, geschilderd rond 1440 in Utrecht) alvast een idee van wat u te zien krijgt.

MAAIERSPANNEKOEKEN

As there are beschuiten galore on any Dutch festival, you might like to try this very easy and very traditional recipe.

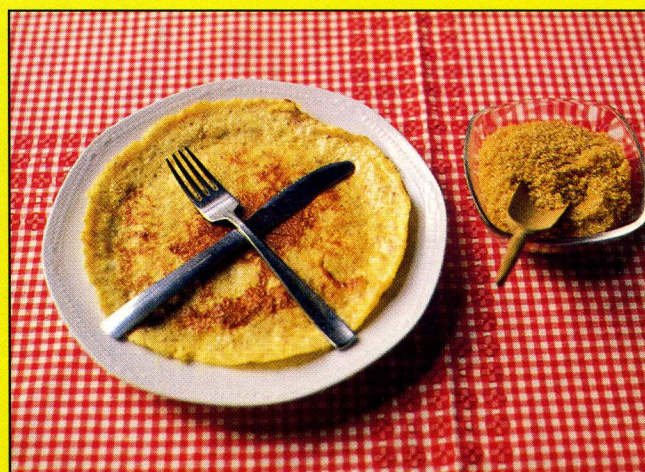
- ¼ l milk
- 4 beschuiten
- 4 eggs
- pinch salt
- 1 tablespoon butter
- sugar, jam or grated cheese

Heat milk, remove from heat and crumble beschuiten into the liquid.

Beat eggs and stir into milk/beschuiten mixture, adding salt. Heat half the butter in frying-pan and evenly pour in half the batter.

Fry on gentle heat, lift edge with palette knife to see if it is a golden brown, then turn and fry other side.

Fry second pancake and serve with sugar, jam or cheese.

ART DECO IN KRUISSTEEK

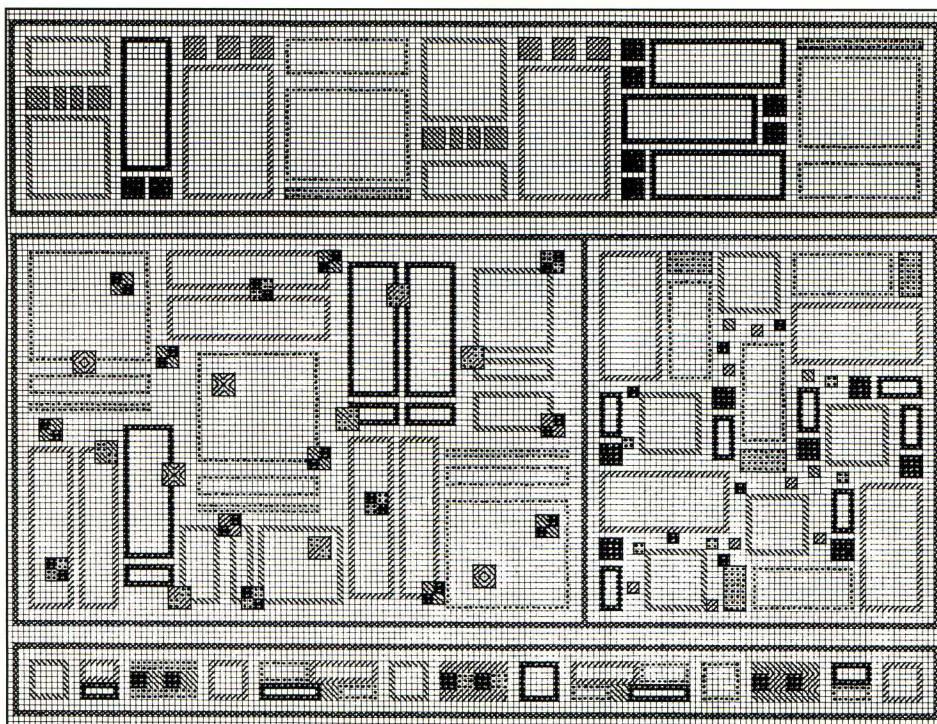
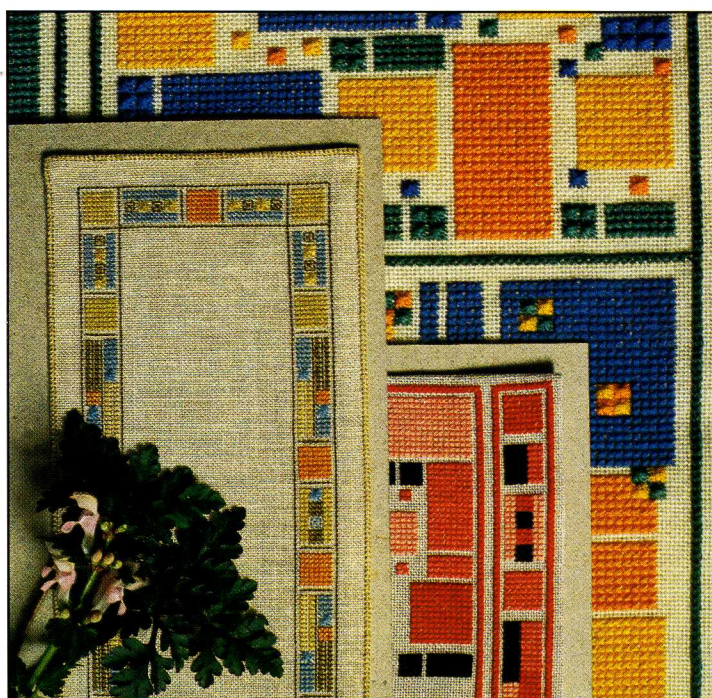
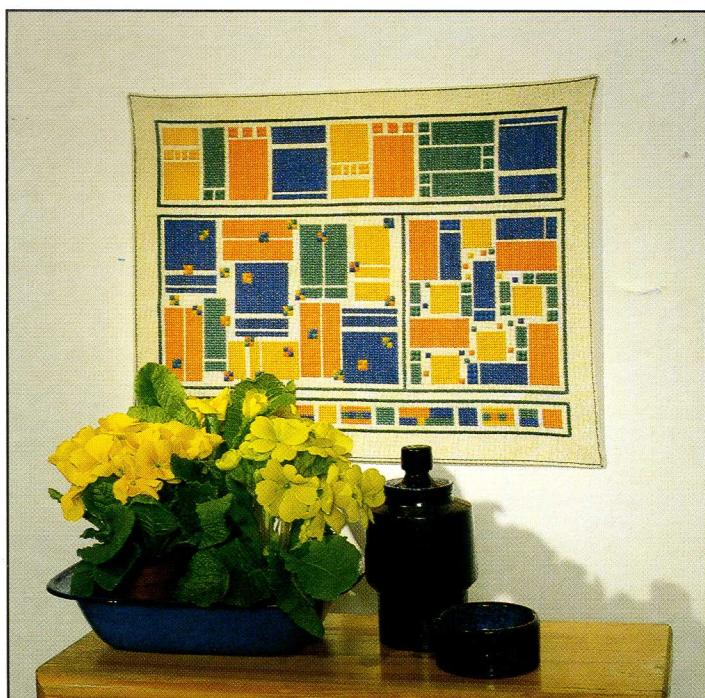
Rondneuzend in musea, bij antiquairs en op de kunstafdeling van boekwinkels (kijk ook eens bij filialen van De Slegte in de grote steden waar schitterende kunstboeken voor weinig geld te koop zijn) kom je vaak op ideeën die je zelf kunt gebruiken. Zo zag ik ergens een rand op een Art Deco-vaas die in zijn simpelheid zo effectief was dat het motief tot hergebruik inspireerde.

Spelen met blokken

De bewuste rand bestond uit blokken en blokjes, regelmatig gerangschikt om de hals van een vaas. Ik knipte een aantal blokken uit

gekleurd papier en begon te passen en te meten op het platte vlak: een vel ruitjespapier. Binnen van te voren

vastgestelde kaders schoof ik net zolang met de vierkantjes en rechthoeken tot het resultaat bevredigend was. Ik koos er grove,

aftelbare stof voor (7 draden per cm) en werkte met 4 draadjes spijtgaren. Maar zoals de foto laat zien, kan het basisidee ook heel goed met fijner materiaal uitgevoerd worden. Kies vooral kleuren die u zelf mooi vindt en die bij uw omgeving passen. In b.v. wit, zwart en verschillende harde gelen zal het ontwerp moderner werken, maar in romantisch roze, appelgroen en zachtblauw doet het misschien denken aan een kubistische versie van een bloeiende boomgaard in de Betuwe...

Gebruikte steken

De kruissteek, simpelste aller steken, kan voor het gehele werk worden toegepast. Maar ervaren borduursters zien natuurlijk meteen mogelijkheden voor allerlei andere steken. Voor de kaderlijnen (x op de teltekening) gebruikte ik de vlechtssteek, de kleinere blokjes (omlijnd op de tekening) voerde ik uit in de dubbele koninginnesteek. Probeer eerst maar eens wat uit op een proeflapje en vergeet daarbij de halve kruissteek en de hokjessteek niet.

FANTASTIC SAVINGS ON AIRFARES TO AMSTERDAM

WEEKLY DEPARTURES ON FRIDAY BY DIRECT FLIGHTS FROM
MELBOURNE AND SYDNEY TO AMSTERDAM, OR DAILY VIA SINGAPORE

TRAVEL IN	YOU PAY ONLY:	YOU SAVE:
SEPTEMBER	1996	353
OCTOBER/NOVEMBER	1869	330
01-10 DECEMBER	1996	353
11-23 DECEMBER	2294	405
24-31 DECEMBER	1996	353
JANUARY/FEBRUARY	1869	330
MARCH	1996	353
APRIL	2124	375
MAY/JUNE/JULY	2294	405
AUGUST	2124	375

SPECIAL LOW ONE-WAY FARES ALSO AVAILABLE
TO AMSTERDAM FROM \$1252 (LOW SEASON)

AND

RETURN FARES AVAILABLE FROM PERTH
(FROM \$1770 LOW SEASON) AND
CAIRNS/TOWNSVILLE (FROM \$1876 LOW SEASON)

LIMITED SEATS AVAILABLE
FOR CHRISTMAS
FLIGHTS. DON'T DELAY
BOOK NOW!

ALL OFFERS AVAILABLE ONLY FROM YOUR NEAREST HOLLAND GATEWAY AGENT...

TIP TOP TRAVEL

82 ALEXANDER STREET,
CROWS NEST, NSW 2065
Phone: (02) 438 2711 (Sydney Area)
Phone: (008) 42 6681 (NSW/ACT)

CORONET TRAVEL

435 IPSWICH ROAD,
ANNERLEY, QLD 4103
Phone: (07) 848 0477

MB TRAVEL

8 WHITEHORSE ROAD,
RINGWOOD, VIC 3134
Phone: (03) 879 4044

ANGEREN TRAVEL

11 CLEELAND STREET,
DANDENONG, VIC 3175
Phone: (03) 791 3966

DEPENDABLE TRAVEL

13 LEIGH STREET,
ADELAIDE, SA 5000
Phone: (08) 2314002

AU REVOIR TRAVEL

616 BEAUFORT STREET,
MT LAWLEY, WA 6050
Phone: (09) 328 4299

Savings based on official return excursion fares.
Above fares also available from Adelaide, Hobart and Launceston
(via Melbourne) direct to Amsterdam, or Brisbane and Canberra
(via Sydney) direct to Amsterdam. Alternatively, passengers from
Adelaide and Brisbane may travel directly to Singapore
(with or without Stopover) thence to Amsterdam.
Children under 12 years of age pay 67% of above fares and infants
under 2 years of age (not occupying a seat) pay 10% of above fares.